

AZ EURÓZÓNA JÖVŐJÉRŐL: ÁTTEKINTÉS ÉS TANULSÁGOK

Meghallgatás az Egyesült Államok Szenátusa

külsügyi kapcsolatokért felelős bizottságának európai ügyekért felelős albizottsága előtt

2012. augusztus 1.

FRANCES G. BURWELL (az Atlanti Tanács alelnöke és igazgatója) meghallgatása

Shaheen elnökasszony, Barrasso úr, az albizottság tagjai, megtiszteltetés számomra, hogy ma Önök előtt állhatok és beszélhetek az euróövezetben kibontakozott válságról. Miután mind a két kollégám végzett közgazdász, rájuk hagyom a válság gazdasági oldalát, én a politikai szempontokra összpontosítok, beleértve a tanulságokat és a jövő lehetőségeit mind Európa, mind a transzatlanti kapcsolatok vonatkozásában.

Úgy vélem, ez a válság egyszerre politikai és gazdasági. Egy gazdasági és monetáris értelemben hiteles kormányzás megteremtését célzó politikai hibából született, s az európai vezetők a válságot döntések sorozatával, inkább politikai erővel, mintsem gazdasági intézkedésekkel kezelték. A végeredmény, hogy a válság egy ideig – nem csak hónapokig de legalább egy évig vagy talán kettőig – folytatódni fog, és csak abban az esetben oldódik meg, ha a kormányok megegyeznek abban, kinek lesz ereje ahhoz, hogy megszilárdítsa a gazdasági és monetáris politikát az euróövezetben.

Az euró, ugyanúgy mint az Európai Unió, eredetileg az Európai Szén- és Acélközösséggel, gazdasági kezdeményezésként jött létre, politikai célok eléréséhez. Ez kevésbé szólt arról, hogy gazdasági igényen alapuló valutát hozzanak létre, inkább arról, hogy további lépés történjék a „mind szorosabb Unió” irányába. Abban az időben sok közgazdász hangoztatta szkepticizmusát, különösen az euróövezet monetáris politikájának megközelítése tekintetében, de a politikusok mentek előre. S az euró az európai integráció fontos jelképeként óriási politikai siker lett, és jelentősen erősödött a dollárral szemben. A jelenlegi válság azonban annak a felismerése, hogy Európa hibázott, amikor nem hozott létre hatékony kormányzást az euró létrejöttékor.

Az európai kormányok a válság egész ideje alatt képtelenek voltak reagálni a piaci nyomásra, mivel az euróövezetben hiányoztak a megfelelő mechanizmusok és intézmények. Az európai vezetők inkább az elmúlt két évben összpontosítottak ezeknek a mechanizmusnak és intézményeknek a létrehozására. Két jelentős lépést tettek: egy európai szintű költségvetési felügyelet létrehozása érdekében elfogadták a „hatos jogszabálycsomagot” („six-pack”), egy költségvetési szerződést, ami a nemzeti költségvetés kiegyensúlyozására módosításokat ír elő; s éppen legutóbb elszánták magukat arra, hogy európai szintű felügyeletet hozzanak létre a vezető bankok ellenőrzésére, megtették egy lépést ahhoz, hogy megszülethessék egy esetleges bankszövetség. De a fejlődés lassú és részleges, egyesek szerint gyötrelmes. Ez az általam levont első tanulság a válságból: nehéz uniós döntéseket hozni, s ez így is marad. Nem fogunk gyorsan arra ébredni, hogy az euróövezeti válság megoldódott. A 27 tagállam közös határozatainak meghozatalának nehézségei miatt valószínűleg az „átvergődés” marad az optimális politikai választás.

A második tanulság számomra az, hogy az európai döntéshozatal során a tagok inkább arra törekszenek, hogy megállapodás szülessék a belső reformokról, mint hogy a külső nyomásokra válaszoljon. Nemcsak a döntéshozatali folyamat teszi csaknem lehetetlenné az eurózónában a „piac előretörését”, de engem meghökkenett jó néhány európai, aki azt mondta, nem is cél, hogy válaszoljanak a piacnak. A cél inkább az, hogy szerkezeti reformokat hajtsanak végre a gyengébb európai gazdaságokban, amelyek lehetővé teszik az egységesebb gazdaságpolitikához való közeledést, és végső soron talán felszámolják az adósság halmozódását, amit széles körben a végső megoldásnak tartanak, de ami jelenleg politikailag lehetetlen.

A válság harmadik tanulsága szerintem az, hogy a válság önmagában is megköveteli döntések meghozatalát. Gyakran feltételezzük, hogy nehezebb döntéseket hozni feszült időszakban, de – legalábbis Európában – a stressz kényszeríti a 27 vezetőt arra, hogy megértsék, bizonyos mozgásra szükség van. *Jacob Kirkegaard* és *Fred Bergsten* írt már erről a jelenlegi válságban, de mint aki olyanként beszél erről, aki sok éven át figyelte az Európai Uniót, tanúsíthatom, a válság gyakran szükséges elem ahhoz, hogy Európa minden téren előre haladjon. Azt sem szabad elfeledni, amikor európai vezetők szélsőségesnek tűnő kijelentéseit értékeljük – mint a német kancellár kommentárját arról, hogy a görögök távozása az eurózónából „elvezítette horrorisztikus mivoltát” –, hogy miközben az elhangzottak tükrözhetnek személyes véleményt, az egyben hasznos fenyegetés, még mielőtt megérkezne a „trojka”, hogy megmondja Görögországnak, folytatnia kell a bonyolult reformokat. Az Európán belüli tárgyalások nem gyenge szívűeknek valók.

A végső tanulság számomra az, hogy a döntéshozatalnál az EU-ban össze kell hangolni a tagállamok nagyon különböző hazai helyzetét. A tárgyalásokhoz minden ország elhozza a maga tapasztalatait. Míg Görögországban, Spanyolországban, Portugáliában és Olaszországban valóban fáj a munkanélküliség és az általános gazdasági feszültség, addig mások, Németországban és Észak-Európában továbbra is nagyon kényelmesen élnek. Csak néhány évvel ezelőtt még Németországnak volt az egyik leggyengébb gazdasága Európában, – akkor a németeket hibáztatták a keleti országrésznek adott gazdasági segítségnyújtásért az újraegyesítés után. Megtapasztaltak nehéz gazdasági reformokat, beleértve a nyugdíjkorhatár emelését, és megkönnyítve ugyanakkor a dolgozók elbocsátását. Nem csoda, hogy az átlagnémet nem akar pénzügyi forrásokat juttatni Görögországnak, mielőtt az áttesne a reformokon, amelyeket a németek maguk már megtapasztaltak. Angela Merkel választások elé néz 2013 őszén, de nem aggódom az esélyei miatt: nemrégiben 66 százalékot ért el, és csak az elmúlt napokban kapott sok nyilvános kritikát a gazdasági válság kezeléséért.

Mit jelent mindez Európa és az euróövezet jövője szempontjából, és ami a legfontosabb ennek a bizottságnak, az Egyesült Államok és európai partnerei számára? Először is még egy darabig foglalkozni fogunk a válsággal, várhatóan két évig, talán még tovább is. A növekedés valószínűleg lépcsőzetesen fog visszatérni a sokkal jobban integrált eurózónában, ami megteremti a magországok csoportját, amelyben komoly szerkezeti változások mennek végbe. De a növekedés csak lassan fog visszajönni.

Egyes megfigyelők figyelmeztetettek arra, hogy a pénzügyi válság a nacionalizmus növekedéséhez vezet. Az igaz, hogy minden hosszan elhúzódó gazdasági válto-

zás bizonyos társadalmakban elidegenedettséghez vezethet. Európa is jelentős változáson megy keresztül, ami az etnikai formálódást illetően is bővíti a társadalmi színeződést. Azonban Portugáliában, Spanyolországban, Szlovákiában, és végül Görögországban, a választók elsődlegesen a főirányt képviselő és a megszorításokat követő pártok mellett döntöttek. Még Franciaországban is, *Francois Hollande* megválasztása kevésbé szólt a megszorítások, mint *Nicholas Sarkozy* ellen. A Nemzeti Front (Front National) az eddigi legnagyobb sikerét aratta az első fordulóban az idén, de nem az történt a második fordulóra, ami 2002-ben megesett, és a pártnak ma sokkal kevesebb a helye a nemzetgyűlésben mint amennyi 1980-as években volt. Hollandiában *Geert Wilders* azzal okozott kormányválságot, hogy Szabadság Pártja (Freedom Party) megvonta a kormány támogatását, és nagyon valószínűtlen, hogy valaha is részese lesz az új kormánykoalíciónak, még formálisan sem. Jelenleg a bal-közép Szocialista Párt vezet a közvélemény-kutatásokban a szeptember 12-i választásokon (a választásokat végül az „Európa barátinak” tekintett jobboldali konzervatív-liberálisok nyerték és Wilderst „nagy vesztesként” emlegetik – *a szerk.*)

A jobboldali nacionalista pártok kilátásai különbözőek; igazában azt is mondhatnánk, hogy a megszorító politika folytatásának köszönhetően a szélsőséges baloldaliság van emelkedőben. Az egyik nagy bizonytalanság Görögország, ahol az anarchizmusnak nagy hagyománya van, és ahol az „Arany hajnal” mozgalom a legutóbbi választásokon jobban szerepelt, mint valaha.

De emlékezzünk arra, hogy a parlamentáris rendszerekben, ahol kormány és parlamenti pártja egybetartozik, kevés szerep jut azoknak a pártoknak, amelyek nem tartoznak a kormányhoz.

S végső soron a szociális háló a legtöbb európai országban viszonylag biztonságos megélhetést nyújt a munkanélküliek számára.

Így az én komolyabb aggodalmam nem a jobboldali szélsőségesességgel, hanem inkább az új bevándorlókkal kapcsolatos, különösképpen a muzulmán világból érkezőkkel, akik kevés munkahelyet találnak, nehézségekkel szembesülve integrálódnak a társadalomba, s a radikalizmus áldozataivá válnak. Az európai szélsőségek-nél is súlyosabb azonban a gyenge, leginkább déli és keleti európai gazdaságok mérsekelt kilátása arra, hogy befektetési célpontok legyenek cégek és országok részére, ami gyengítheti a jó üzleti gyakorlatot és alááshatja a gazdaságpolitikát. Ez különösen igaz az energiaszektorban, ahol az állami energetikai vállalatok privatizációja a Gazprom és más orosz vállalatok általi felvásárlásokhoz vezethet, miközben Európa nagy lépésekkel halad előre, hogy energiafüggőségét csökkentse.

Láthattuk azt is, hogy a kínaiak nagymértékben beruháznak a görög Piraeus kikötőbe, s jelentések érkeztek arról, hogy más lehetőségek is érdeklik őket, mivel Görögország tovább privatizál. És legújabbán a ciprusi kormány – miközben betölti az EU soros elnöki tisztét – orosz kölcsönre vonatkozó ajánlatot használ fel ahhoz, hogy jobb feltételeket biztosítson az EU-mentőövet pazarló gazdasága számára.

Mik a következményei az euróövezeti válságnak az Egyesült Államok és annak európai kapcsolatai számára? Először is keveset tehetünk azért, hogy befolyásoljuk vagy felgyorsítsuk az európai döntéshozatalt. A felszólításokat, hogy Európa csökkentse a szigorú megszorításokat, vagy hozzon gyorsabb döntéseket, nagyrészt figyelmen kívül fogják hagyni, mivel az európaiak egymással folytatnak megbeszéléseket. Ehelyett az új folyamatokra és intézményekre kell Európában összpontosí-

tanunk, és arra, hogy ezek hogyan érinthetik az amerikai cégeket és az amerikai előírásokat. Létezett már néhány, a pénzügyi szolgáltatások szabályozását érintő együttműködés a Kongresszus és az Európai Parlament között, s ezt meg kell erősíteni, mivel Európa jelenleg a banki unió lehetőségét vizsgálja, és esetleg más intézkedéseket is, mint például a pénzügyi tranzakciós adó. Folytatni kell az európai vezetők és az amerikai tisztségviselők között már kialakult szoros konzultációt is arról, hogy mi történik a válságban – különös tekintettel a határokon átnyúló nagy bankokra –, és a lappangó veszélyhelyzetekre vonatkozó terveket illetően.

Másodszor, el kell kerülnünk azt, hogy az európai pénzügyi helyzetet szörnyűbbnek tüntessük fel, mint amilyen az valójában. Ez csak fokozza a piacok kiszámíthatatlan viselkedését, de nem ösztönzi az európai vezetőket arra, hogy megoldásokat találjanak. Ehelyett – úgy vélem – azt kell megmutatni, hogy az Egyesült Államok és az Európai Unió előtt kétoldalú kereskedelmi és befektetési kezdeményezésem alapuló jelentős lehetőség nyílik, ami a növekedést ösztönzi és új munkahelyeket teremt az Atlanti-óceán mindkét oldalán. Nem magától értetődő ilyen megbeszéléseket kezdeni az euróövezettel a válság közepette, de a tarifakorlátok megszüntetése, a beruházások védelmének és a szabályozási akadályoknak a felszámolása növelné a GDP-t mind a két övezetben, egy olyan időszakban, amikor erre nagy szükség van.

Harmadszor, folytatnunk kell a munkát az európaiakkal a G20 napirendjén lévő teendők megvalósítására. Sok feltörekvő gazdasági hatalom úgy tekinti a válságot, mint európai vagy észak-atlanti jelenséget. Mégis, a 2008-as válságból és az euróövezeti válságból tanulva, s azokat globális keretekben alkalmazva – amint azt a 2012-es Los Cabos-i csúcstalálkozó nyilatkozata kifejti –, ez fontos feladat. Sokszor emlegetett téma – csak szóba hozom –, hogy ezek munkaerő-piaci reformokkal, országos felügyelettel, átláthatóságot javító hitelminősítő intézetek láncának létesítésével járnak együtt, s a pénzügyi ágazati reformok nyomán követése egyértelművé teszi azt is, az Egyesült Államoknak és Európának együtt kell működni annak biztosítása érdekében, hogy mindezeknek a teendőknek egyenlő mértékben címzettje legyen a G20 tagsága.

Az euróövezeti válság Európát nem csak gazdasági partnerként, hanem mint az Egyesült Államok külpolitikai partnerét is érinti. Nem kétséges, hogy az európai kormányok politikai döntéshozatalának sávszélessége túlterhelt a válság miatt. Amikor európai vezetők találkoznak – ahogyan ezt ők sűrűn teszik –, legtöbbször a gazdasági kérdések állnak a napirend középpontjában. Mégis, a válság már jócskán úton volt, amikor az európai vezetők támogatták a líbiai NATO-műveletet, s jelentős személyzettel és fegyverzettel járultak hozzá ahhoz. S Európa továbbra is arra törekszik, hogy hatékony külpolitikai partner legyen bizonyos kulcsfontosságú politikai ügyekben. Catherine Ashton alelnök-főképviseelő folytatja az Unió erőfeszítéseit az USA-val, Oroszországgal és Kínával együtt a Teheránnal folyó tárgyalásokon. Az EU nemrégiben szankciókat vezetett be az iráni energiaexportra, annak ellenére, hogy Irán több EU-ország szállítója. Az EU-nak kompenzációs megegyezéseket kell kötnie Görögországgal, amely korábban Irántól kapta olajának egyharmadát. Ezek a szankciók az európai országok számára nagy költségekkel járnak.

Az EU megtiltotta a SWIFT-nek, a belga pénzügyi tranzakciós klíringintézetnek, hogy foglalkozzék az iráni bankokkal, ami olyan lépés, amely erre az intézményre nézve hosszú távú következményekkel járhat. Az EU szankciókat léptetett életbe az

Asszad-rezsim ellen is Szíriában, és Amerikával együtt több szankcióért érvelt az ENSZ-ben.

Az EU haditengerészeti missziója, az ATALANTA folytatja a kalózok elleni őrszolgálatot Afrika szarvánál, míg egy új missziójának célja a helyi parti őrség kalózok elleni őrjáratainak kiképzése. Az EU és számos tagállama segítséget nyújt a változásokon keresztülmenő arab államoknak. Új kereskedelmi megállapodás született Marokkóval, de azt még ki kell várni, hogy az EU csökkenti-e a korlátozásokat Tunéziával, Líbiával és Egyiptommal szemben.

Nem elég, hogy a válság nagy áldozatot követelt ezeknek a külföldi politikai kezdeményezéseknek a tekintetében, ez hatással volt a jövőbeni bővítésre is, ami pedig az elmúlt húsz év legsikeresebb európai külpolitikai kezdeményezése. A válság mérsekelte az európaiak étvágyát, hogy új tagokat vegyenek fel, a potenciális tagok részére pedig kevésbe tette vonzóvá az Uniót. Huszonnyolcadik tagként Horvátország jövőre csatlakozik, de nem lehet tudni, hogy mikor áll majd készen csatlakozásra a következő ország. Mivel a balkáni államok általában kis területűek, és van egyfajta kötelezettségérzetük a 1990-es évek konfliktusai után, a balkániak csatlakozásához hozzájárulnak, amennyiben készen állnak. De a válság csökkentette az EU iránti vonzalmat néhány balkáni fővárosban, miközben több jogalkotási és szabályozási követelményt állítanak azok elé, akik csatlakozni szeretnének. A válság csökkentette annak a lehetőségét is, hogy bármelyik keleti partnerország megkaphassa a tagság perspektíváját, ha akarja. Végül, azt hiszem, a válság jelentősen szűkítette annak a lehetőségét, hogy Törökország is csatlakozzék az EU-hoz, mert az Uniót aggasztják egyrészt egy ilyen növekedés költségei, másrészt a török nézetek az euró-zóna válságának hullámverésében.

Még ennél is fontosabb az Egyesült Államok számára az, hogy a gazdasági válság krízist okozott az európaiak védelmi képességei tekintetében is. Az elmúlt 18 hónapban a költségvetési megszorítások állandó dobpergését hallottuk, ami a tényleges képességek csökkentésére kényszeríti az európai haderőket. Ehhez az is hozzátartozik, hogy a britek 2018-ig elveszítik képességüket megerősített merevszárnyú repülőgépek rendszerbe állítására, és felosztják az utolsó két holland harckocsi-zászlóaljat. S annak ellenére, hogy a NATO erőfeszítéseket tesz arra, hogy elindítsa a „Smart Defense” kezdeményezést a chicagói csúcstalálkozón, valószínűnek tűnik, hogy európai szövetségeseinknek korlátozottak lesznek a képességeik a régió túl bevetésre a következő néhány évben. Az afganisztáni ISAF misszió befejezése felszabadít bizonyos képességeket, de a globális bevetések vállalása sok idegenkedést kelt Európában. Az európai védelmi képességek hosszú távú csökkenésének kihatását, mint az euróválság következményét, prioritásként kellene kezelni az amerikai és az európai vezetők között.

Az euróövezeti válság nehézségei ellenére Európa továbbra is kulcsfontosságú külpolitikai partnere az Egyesült Államoknak, ahogyan azt Irán, Szíria és Afganisztán bizonyította az amerikai külpolitika prioritásai között. A válsággal együtt Európa továbbra is a legnagyobb gazdaság marad a világon, és az Egyesült Államok vezető partnere a kereskedelemben és a befektetésekben. Az euróövezeti válság meg fogja változtatni a transzatlanti kapcsolatot, még pedig oly módon, ahogyan ezt még nem tudjuk vagy nem értjük. De nem hagyhatjuk, hogy a válság határozza meg a kapcsolatot. Attól, hogy elszáll a jólét és az erő az Atlanti-óceán északi feléből, ez a

válság nem oszthatja meg az Egyesült Államokat és Európát, mert azzal mindkettő befolyása csökken a világban; vagy pedig ez lehetőséggé válhat arra, hogy a gazdaságainkat megreformáljuk és megerősítsük, és így globálisan versenyképesek maradjunk.

Elnök asszony, Dr. Barrasso, az albizottság tagjai, köszönöm a lehetőséget, hogy megoszthattam Önökkel a nézeteimet. Várom a kérdéseiket.



SIMON JOHNSON („Ronald Kurtz” professzor, MIT Sloan School of Management) meghallgatásának összefoglalása

1. Az egymást követő tervek a bizalom helyreállítására az euróövezetben kudarcot vallottak. A hitelfelvétel piaci költségei fenntarthatatlan szinten vannak az euró-zóna bankjai és jelentős számú kormány részére.
2. Két fő probléma szövi át az euróövezetet. Először is a szuverénhitel-kockázat bevezetése teszi ténylegesen fizetéképtelenné a nemzeteket és ezt követően a bankokat, amíg nem kapnak nagyarányú segítséget. Másodszor, az ezt követő hitelválság súlyosbítja a nehézségeket a reálgazdaságban, amitől az európai periféria fejest ugrott a recesszióba. Ez jócskán megnövelte a problémákkal sújtott nemzetek jövőbeli finanszírozási igényeit.
3. A kormányokkal együtt, amelyek elérték az előre látott adósságkorlátokat, az Európai Központi Bank (EKB) most veszélyes pályát követ. Kényszerítve érzi magát, hogy elhárítsa a rendszerszintű pénzügyi összeomlást, előre láthatóan mégis korlátoznia kell a tevékenységét, hogy megakadályozza a bizalomvesztést az euró iránt – azaz a piac és a politika érzelmváltozását, ami az euróövezet gyors felbomlásához vezethet.
4. Öt intézkedésre van szükség annak érdekében, hogy az euróövezet fennmaradjon: (1) azonnali program, amely a túlzott államadóssággal foglalkozik, (2) sokkal agresszívabb tervek a költségvetési hiány csökkentésére és a periférianemzetek „hiperversenyképessé” tételére a közeli jövőben, (3) az EKB támogató monetáris politikája, (4) mechanizmusok bevezetése a hiteles középtávú költségvetési fenntarthatóság elérésére, (5) intézményi változás, hogy csökkenjen a túlzott tőkeáttétel és ennek következtében a bizonytalanság a pénzügyi szektorban.
5. Az európai vezetők főleg a potenciális hosszú távú költségvetési megállapodásra összpontosítottak, a *Mario Draghi* által vezetett EKB pedig lazább hitelezési politikát folytat, miközben a többi elemet lényegében figyelmen kívül hagyja.

Ez a válság páratlan, ami a terjedelmét és a 17 különböző nemzet összehangolásának a szükségességét illeti. Négy olyan gazdasági, társadalmi és politikai eseményre hozok fel példát, amely alapvető fontosságú hibákhoz és a rendszer módszeres összeomlásához vezethet. Minden kezdő lépés bizonyos kockázattal jár a következő hetekben, hónapokban vagy években, és ezek a kockázatok egyhamar nem fognak eltűnni.



NICOLAS VÉRON (vendégkutató, Peterson Institute for International Economics; kutató, Bruegel) meghallgatásának összefoglalása

Köszönöm Shaheen elnöknek, Barasso úrnak, a testület rangidős tagjának és az albizottság tisztelt tagjainak a meghívást, és azt, hogy részt vehetek a mai meghallgatáson.

Az euróövezetnek számos problémája van. Az elmúlt öt év tapasztalata alapján amellet fogok érvelni, hogy a jelenlegi válság lényege, ami egyben ezt különlegessé is teszi az, hogy Európának nincs elegendő képessége ahhoz, hogy hiteles politikát folytasson és politikai döntéseket hozzon az egész régió számára. Ahhoz, hogy ezt a gyengeséget kijavítsa, Európának egy „négyes” uniót kell létrehoznia, amely lehetővé teszi, hogy ilyen adminisztratív döntéseket hozzon. A négy összetevő a következő: (1) banki unió, (2) fiskális unió, (3) versenyképességi unió, és (4) politikai unió, azaz intézményi reform ahhoz, hogy a demokratikus felelősség még szilárdabban legyen jelen a döntéshozatalban.

Meghallgatásom második részében feltárok néhány időszerű kérdést a négy komponens közül ez elsőről, nevezetesen a banki unióról.

A Bruegelben és a Peterson Intézetben egyaránt félállásúként dolgozom, s az időm megoszlik Európa és az Egyesült Államok között. A Bruegel brüsszeli székhelyű, pártoktól független politikai kutatóintézet, amelynek célja, hogy nyílt, tényeken alapuló és politikai szempontból fontos kutatómunkával, elemzéssel és vitával hozzájáruljon az európai gazdaságpolitika alakítása minőségéhez. A Peter G. Peterson Nemzetközi Közgazdasági Intézet egy magán, non-profit, pártatlan kutatóintézet, amely nemzetközi gazdaságpolitikai tanulmányokkal foglalkozik. Az itt kifejtett nézetek a sajátjaim. Nincs sem pénzügyi sem üzleti érdekeltégem abban hogy e nézetek kifejtése előítéletet szüljön vagy konfliktust okozzon.

Álláspontom kulcspontjai a következők:

A hitelezési feltételek romlása az eurózóna területén kevésbé a nem kielégítő döntéseknek, mint a döntések hiányának következménye, amikor ezekre szükség lett volna. Ez a „végrehajtási deficit” részben az európai intézmények demokratikus elszámoltathatósága hiányának a következménye. Ez hozzájárul ahhoz is, hogy az európai polgárok azokba az intézményekbe vetett bizalmukat veszítették. E problémát illetően az Európai Központi Bank (EKB) kivételt képez, de nem képes arra, hogy pótolja az egyéb intézmények döntésképpességi hiányát.

Ennek megfelelően mélyreható változásokat kell végrehajtani az európai intézményi keretekben, annak érdekében, hogy hatékony megoldást találjanak a jelenlegi válságra és jövőbeni krízisek megelőzésére. Európai határozottság: ez egyet jelent azzal, hogy végrehajtási szintű keretekben kell átlátni a banki, fiskális és strukturális politikát. Ezeket, a végrehajtást szolgáló kereteket úgy kell létrehozni, hogy az európai polgárok által ellenőrizhetőek legyenek, s ehhez az Európai Parlamentnek reprezentatívabbá kell válni és jobban kell ellenőriznie a politikacsínálást.

Ahhoz, hogy a banki, fiskális, versenyképességi és a politikai unió négy alkotóeleme megvalósuljon, jó néhány évre lesz szükség.

Ezek kölcsönösen függenek egymástól, s azokat együtt kell működtetni, lehetőleg párhuzamos lépésekben. Ez különösképpen érvényes a szövetségi betétbiztosításra épülő banki unió teljessé tételére, ami önmagában megköveteli a hiteles szup-

ranacionális fiskális támaszt (backstop). S a politikai unió által biztosított demokratikus elszámoltathatóság nélkül nem tarthatók fenn új integrált politikai keretek.

- Európának túl kell jutnia a maga jelenlegi irányvonalán ahhoz, hogy megtalálja a hosszú távra szóló megoldásokat, s felismerje, szükség van a pragmatikus, rövid távú intézkedésekre, amelyeket a válság sürget. Az európaiak ismételten megpróbáltak megoldani hosszú távú kérdéseket, mielőtt a rövid távú döntéseket meghozták volna, azonban ez a stratégia olyan luxus, ami már nincs. Különösen a banki kérdésekkel kapcsolatosan kell a megfelelő válságkezelési menedzsmentet és a döntéshozó rendszert megteremteni, mielőtt az összes hosszú távú intézményi kérdésre választ adnak.
- Ezért a vezetőknek az eurózónára kiterjedően létre kell hozniuk egy átmeneti banki döntéshozó hatóságot, mivel egyetlen létező intézménynek sincs képessége és mandátuma arra, hogy az elvégezze a hálátlan feladatot, a bukott pénzügyi intézmények azonosítását és visszavezetését a megalapozottsághoz. A sikeres banki válságkezelő folyamat átmeneti garanciákat igényel, beleértve egy időleges központi, viszontbiztosítású nemzeti betétbiztosítási rendszer létrehozását a mielőbb létrehozandó *Európai stabilitási mechanizmus* (ESM) által, vagy egy erőteljesebb jövőbeli központi pénzügyi intézményen keresztül.
- Hosszabb távon az eurózónának nemcsak egységes banki felügyeleti mechanizmusra van szüksége a bankok részére, hanem regionális alapú betétbiztosítási rendszerre és egy központi döntéshozó hatóságra is a gyenge bankok számára. Az EKB nagy szerepet játszhat ebben a jövőbeli szerkezetben, amelynek ez azonban nem lehet az egyetlen eleme. A nemzeti banki felügyeletnek sok jellemzője megmarad, de a kormányzást meg kell változtatni. Végül is a banki uniónak ki kell terjednie az eurózónában az összes bankra, és talán más EU-tagországokra is, bár valószínűnek tűnik, hogy egyes tagállamok a tárgyalások során kikényszerítik, hogy legyenek kivételek és a kisebb bankok kiessenek a felügyelet alól.

Az euróövezet felbomlása katasztrofális lenne az európaiak és nagymértékben hátrányos a globális gazdaság számára. A választási lehetőségek az európai vezetők és polgárok részére ijesztőek. A lassú döntéshozatali ütem nagy költségeket követel az európai gazdaságoktól, a társadalmaktól és családoktól. Görögország megmarad égető problémának. Senki sem lehet biztos benne, hogy az eurózóna túléli a rendezavaró távozást; de még mindig nem állnak rendelkezésre a végrehajtási keretek arra az esetre, ha letérne a pályáról, ahogyan ez ismételten megtörtént az elmúlt két évben. A befektetőknek jó okuk van arra, hogy idegesek legyenek. Mégis azt gondolom, hogy az európaiak számára nincs túl késő ahhoz, hogy intézkedéseket tegyenek monetáris és gazdasági uniójuk túlélésének, fenntarthatóságának és sikerének biztosítására. Bízom benne és számítok rá, hogy ilyen döntéseket hoznak.

Forrás: U.S. Senate Committee on Foreign Relations

http://www.foreign.senate.gov/hearings/the-future-of-the-eurozone_outlook-and-lessons

FORDÍTOTTA KOCSIS LÁSZLÓ